

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA

AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU ZAVRŠNOG MJERILA ZA PP 2

Podgorica, 22. mart 2019.

SADRŽAJ

I. Uvod

II. Pristup tržištu rada/EURES

1. Zakonodavni okvir
2. Institucionalni okvir
3. Administrativni kapaciteti/plan kontinuiranog obrazovanja

III. Koordinacija sistema socijalne sigurnosti/Evropska kartica zdravstvenog osiguranja

1. Zakonodavni okvir
2. Institucionalni okvir
3. Administrativni kapaciteti/plan kontinuiranog obrazovanja
4. Predviđanje i osiguranje dodatnih sredstava za pokriće troškova zdravstvene zaštite

Prilog

Tabelarni prikaz

I. Uvod

U svojoj Pregovaračkoj poziciji za Pregovaračko poglavlje 2. Sloboda kretanja radnika koju je Vlada usvojila 10. jula 2014. i dopunama Pregovaračke pozicije, Crna Gora je prihvatila potrebu usklađivanja propisa sa pravnom tekovinom Evropske unije koja je bila na snazi 7. juna 2013, kao i posljednjom dopunom tih propisa koja je bila na snazi 12. oktobra 2017, te nije zatražila trajne izuzetke niti prelazni period za implementaciju tih propisa. Takođe, identifikovala je potrebu jačanja administrativnih kapaciteta, odnosno povećanja njihove efikasnosti, posebno u području koordinacije sistema socijalne sigurnosti, te je u tom smislu odredila mjere za njihovo sprovođenje.

Pregovaračko poglavlje 2. Sloboda kretanja radnika je zvanično otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj u Briselu 11. decembra 2017. godine.

U Zajedničkoj poziciji Evropske unije određeno je mjerilo za privremeno zatvaranje poglavlja 2 koje glasi:

“Crna Gora treba da pokaže da ima adekvatne strukture i kapacitete za pravilno sprovođenje pravne tekovine u dijelu slobode kretanja radnika do pristupanja Evropskoj uniji“.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 8. novembra 2018. godine usvojila Informaciju o planu ispunjenja završnog mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 2. i Zaključkom zadužila Ministarstvo rada i socijalnog staranja da pripremi Akcioni plan za realizaciju završnog mjerila za poglavlje 2, čije je donošenje planirano za I kvartal 2019. godine.

Shodno navedenom, kao dodatak postojećim istaknutim izjavama u dosadašnjem toku pregovora, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je izradilo Akcioni plan odgovarajućih mjera za privremeno zatvaranje poglavlja 2. Ovim se planom dodatno definišu mjere koje su sprovedene, kao i mjere koje se planiraju sprovesti u cilju dokazivanja da će najkasnije do dana pristupanja Evropskoj uniji institucije Crne Gore imati uspostavljene sve odgovarajuće institucionalne strukture i administrativne kapacitete za pravilno i efikasno sprovođenje pravne tekovine na području slobode kretanja radnika. To se odnosi na područje pristupa tržištu rada, koje obuhvata i pripreme za učešće u EURES mreži javnih ustanova za zapošljavanje te na područje koordinacije sistema socijalne sigurnosti, koje obuhvata i pripremu crnogorskih institucija za primjenu Evropske kartice zdravstvenog osiguranja.

Prilikom uspostavljanja organizacione strukture, s obzirom na potrebu preuzimanja novih poslova u odnosu na uspostavljanje aplikativne podrške za portal za posredovanje u okviru EURES-a, zatim poslova određivanja primjenjivog zakonodavstva u slučaju istovremenog ili sukcesivnog rada u dvije ili više država članica Evropske unije, te uspostavljanja infrastrukture za elektronsku razmjenu

podataka u sistemu socijalne sigurnosti, povešće se računa o stepenu jačanja kapaciteta u odnosu na planiranje novih radnih mjesta ili, prema procjeni nadležnih institucija, o stepenu obrazovanja postojećih kapaciteta koji će preuzeti nove poslove i potrebi njihove dalje edukacije.

Akcioni plan sadrži sljedeće:

- zakonodavni okvir i planirane zakonodavne mjere kojima će se osigurati prenos evropske pravne tekovine u crnogorsko zakonodavstvo;
- institucionalni okvir i mjere usmjerene na organizaciono prilagođavanje svih institucija koje su nadležne za primjenu evropske pravne tekovine u poglavlju 2, što obuhvata i prilagođavanje informatičke infrastrukture u odnosu na potrebu učešća u EURES mreži i u odnosu na potrebu pripreme za elektronsku razmjenu podataka u sistemu socijalne sigurnosti;
- mjere usmjerene ka jačanju administrativnih kapaciteta tih institucija, uključujući i pripremu obrazovnih i strukturnih projekata, između ostalih i za učešće u EURES mreži i učešće u elektronskoj razmjeni podataka u sistemu socijalne sigurnosti.

Akcionom planu takođe je priložen tabelarni prikaz sa Planom mjera za potpuno usklađivanje u području pristupa tržištu rada i koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, kako zakonodavno usklađivanje, tako i pripremu za implementaciju propisa koji se primjenjuju direktno, a koja sadrži mjere za jačanje administrativnih kapaciteta. Planom su predviđeni i finansijski aspekti, gdje je procijenjen trošak novog zapošljavanja za sljedeće 3 godine i djelimično trošak budućih stručnih i jezičkih edukacija za službenike koji će raditi na poslovima vezanim za poglavlje 2. Što se tiče troškova razvoja informatičke infrastrukture za uključivanje Zavoda za zapošljavanje u EURES mrežu i troškova uključivanja u sistem elektronske razmjene podataka o socijalnoj sigurnosti (EESSI) u koji će se morati uključiti sve institucije koje će učestvovati u koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, kao i trošak edukacija za informatičke stručnjake, taj će se trošak procijeniti u sljedeće 2 godine, s obzirom na to da ne postoji dovoljan broj pokazatelja na temelju kojih bi takva procjena mogla biti izrađena.

II. Pristup tržištu rada/EURES

II.1. Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir za navedenu oblast predstavljaju sljedeći zakonodavni akti, za koje se Programom pristupanja Crne Gore EU u poglavlju 2 (koji se na godišnjem nivou prilagođava promjenama u okviru procesa razvoja prava EU), predviđa određeno zakonodavno usklađivanje:

- **Zakon o strancima.** S obzirom na to da je do učlanjenja Crne Gore u Evropsku uniju potrebno ukinuti sva ograničenja zasnovana na nacionalnosti u pogledu pristupa

građana Evropske unije tržištu rada u Crnoj Gori, uključujući prava i za supružnike i članove njihovih porodica, te je potrebno osigurati jednak tretman građana Evropske unije i građana Crne Gore, usvojen je novi Zakon o strancima („Sl. list CG“, br. 12/18 i 3/19). Novim zakonom je proširena kategorija stranaca koji u Crnoj Gori mogu raditi bez dozvole za privremeni boravak i rad (studenti, državljanin države članice Evropske unije ili član njegove porodice, državljanin treće države koji ima odobrenje stalnog boravka u drugoj državi članici Unije). Ova odredba stupa na snagu danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe, strancima je omogućeno da zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja, mogu podnijeti preko diplomatsko-konzularnog predstavništva Crne Gore u državi porijekla. Primjena ove norme je odložena do 1. januara 2021. kako bi se u međuvremenu stvorili administrativno – tehnički uslovi u diplomatsko – konzularnim predstavništvima za njenu primjenu. U odnosu na ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad državljana država članica Evropske unije i članova njihovih porodica unesene su odgovarajuće izmjene osnovom kojih će ova lica biti izjednačena u pravima sa državljanima Crne Gore, a koje će se primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Na ovaj način uklonjene su sve prepreke koje bi mogle dovesti do direktne ili indirektna diskriminacije, te je u nacionalno zakonodavstvo prenesena važeća relevantna evropska pravna tekovina. Nadalje, izmjena Zakona o strancima iz 2019. godine, koja je stupila na snagu 23. januara 2019. („Sl. list CG“, br. 3/19) predviđela je mogućnost izdavanja elektronske vize uvođenjem aplikativnog rješenja, koje omogućava veći stepen sigurnosti i lakše povezivanje Viznog informacionog sistema sa sistemima država članica Šengena i drugih bezbjednosnih institucija, što je takođe jedna od obaveza Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Na taj način Crna Gora dokazuje da će od dana pristupanja u EU biti sposobna primjenjivati uredbe koje se odnose na područje boravka i rada državljana EU. Na osnovu Zakona o strancima donijeto je 19 podzakonskih akata, a u toku je izrada Pravilnika o obrascima, bližim uslovima, načinu izdavanja i visini naknade za dozvolu za privremeni boravak, privremeni boravak i rad stranaca, obrascu zahtjeva i obrascu dozvole za stalni boravak stranca i vođenja evidencija. Rok za donošenje ovog pravilnika je shodno Programu rada MUP-a II Kvartal 2019. godine. U odnosu na opšte principe koji se primjenjuju u oblasti slobode kretanja radnika Zakon o strancima je usklađen sa Direktivom 2004/38/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 29. aprila 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih porodica na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavlja ju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ. Važno je napomenuti da Zakon o strancima nije u potpunosti usaglašen sa Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/66/EU od 15. maja 2014. godine o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještanja unutar društva i Direktivom (EU) 2016/801 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. maja 2016. godine o uslovima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i

obavljanje poslova *au pair*, u dijelu koji se odnosi na mobilnost, i do pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji pristupiće se potpunom usklađivanju sa ovim direktivama.

- **Uredba o kriterijumima i postupku za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca.** U skladu sa novim Zakonom o strancima („Sl. list CG“, br. 12/18 i 3/19) Vlada je usvojila predlog nove Uredbe.
- Godišnju kvotu, odnosno ukupan broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca Ministarstvo rada i socijalnog staranja predlaže Vladi, koja je utvrđuje do 30. novembra tekuće, za narednu godinu.
- **Zakon o radu** („Sl. list CG“, br. 49/08, 59/11, 66/12 i 31/14), koji uređuje prava i obaveze zaposlenih po osnovu rada i način i postupak njihovog ostvarivanja. Zakon se jednako primjenjuje na crnogorske državljane, kao i na zaposlene strane državljane i lica bez državljanstva koji rade kod poslodavca na teritoriji Crne Gore, ako zakonom nije drugačije određeno. Trenutno je u izradi novi Zakon o radu, u kojem se ovaj princip jednakosti primjene prema stranim državljanima neće mijenjati.
- **Zakon o državnim službenicima i namještenicima** („Sl. list CG“, broj 2/18). U odnosu na pristup zapošljavanju u državnoj upravi, odredbom člana 34 stav 7 Zakona o državnim službenicima i namještenicima propisano je da strani državljanin ili lice bez državljanstva može da zasnuje radni odnos u državnom organu kao namještenik, pod uslovima propisanim posebnim zakonom i međunarodnim ugovorom.
- **Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti** je Vlada utvrdila na sjednici od 27. decembra 2018. godine i isti je upućen Skupštini Crne Gore na donošenje. Predlogom zakona je predviđeno da su državljani država članica Evropske unije u pravima i obavezama utvrđenim ovim zakonom izjednačeni sa crnogorskim državljanima, s tim što će se ova odredba primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe, Predlogom zakona je proširena kategorija nezaposlenih stranaca koji se mogu nalaziti na evidenciji nezaposlenih lica kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i koji su u pravima i obavezama izjednačeni sa crnogorskim državljanima koji se nalaze na toj evidenciji. U skladu sa navedenim, na evidenciji nezaposlenih lica može se nalaziti stranac koji u skladu sa posebnim zakonom ima dozvolu za stalni boravak; dozvolu za privremeni boravak za lice bez državljanstva; dozvolu za privremeni boravak do tri godine, u skladu sa članom 220 Zakona o strancima („Službeni list CG“, broj 12/18 i 3/19); dozvolu za privremeni boravak radi spajanja porodice sa crnogorskim državljaninom ili sa strancem koji ima dozvolu za stalni boravak; dozvolu za privremeni boravak iz humanitarnih razloga; priznat status izbjeglice ili odobrenu dodatnu zaštitu; odobren azil, supsidijarnu zaštitu ili koji traži međunarodnu zaštitu, istekom roka od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Propisi za sprovođenje ovog zakona (pravilnici) donijet će se u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. Implementacija Direktive 2014/54/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. aprila 2014. o mjerama

za lakše ostvarivanje prava zajemčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika imat će se u vidu najkasnije do dana pristupanja Evropskoj uniji.

- Predlog **zakona o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo** je izrađen i očekuje se mišljenje Evropske komisije, nakon čega će biti upućen u zakonodavnu proceduru. Ovim zakonom uređuju se prava zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo, kao i po osnovu međunarodne, naučne, tehničke i prosvjetno – kulturne i druge saradnje, uslovi i obaveze poslodavca u vezi sa upućivanjem zaposlenih i evidencije o zaposlenima koji se upućuju na rad u inostranstvo. Zakonom se vrši usklađivanje sa novim Zakonom o radu, kao i Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta 96/71/EZ od 16. decembra 1996. godine o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i Direktivom EU 2018/957 Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2018. godine o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga. Njegovo donošenje je planirano za III kvartal 2019, a primjena za IV kvartal 2019. godine.
- **Zakon o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija** („Sl. list CG“ br. 57/11 i 42/16). Ovim zakonom se preciznije uređuju nadležnosti organa, odnosno obrazovnih ustanova i odgovarajućeg stručnog tijela u postupku priznavanja inostrane obrazovne isprave, odnosno izjednačavanja inostrane kvalifikacije nivoa obrazovanja sa kvalifikacijom nivoa obrazovanja u Crnoj Gori, radi nastavka obrazovanja ili zapošljavanja, sadržaj rješenja koje donosi Ministarstvo prosvjete, odnosno ENIC (Nacionalni informacioni centar) u postupku priznavanja isprave o stečenom visokom obrazovanju, kao i izjednačavanje kvalifikacije nivoa obrazovanja sa kvalifikacijom nivoa obrazovanja u Crnoj Gori. U cilju pojednostavljenja postupka izjednačavanja kvalifikacija stečenih u inostranstvu sa kvalifikacijama koje se stiču u Crnoj Gori procedura izjednačavanja je prenijeta u nadležnost samih škola, odnosno ustanova visokog obrazovanja koje nude uporediv obrazovni, odnosno studijski program. Predviđeno je, takođe, da ukoliko u Crnoj Gori ne postoji škola, odnosno ustanova, koja realizuje uporediv obrazovni, odnosno studijski program, izjednačavanje kvalifikacija vrši nadležno stručno tijelo. Stručno tijelo je profesionalno udruženje sastavljeno od stručnjaka iz određene oblasti za koju se traži izjednačavanje kvalifikacije. Ministarstvo prosvjete sprovodi postupak priznavanja inostranih obrazovnih isprava za sve nivoe obrazovanja u svrhu zapošljavanja u Crnoj Gori i donosi rješenje o priznavanju inostrane obrazovne isprave. Zakonom se promoviše mobilnost i koncept cjeloživotnog učenja.
- **Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija** („Sl. list CG“ br. 56/18), usklađen je sa Direktivom 2005/36 Evropskog parlamenta i Savjeta od 7. septembra 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom 2013/55/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. novembra 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj saradnji putem Informacijskog sistema unutrašnjeg

tržišta („Uredba IMI”), a počće se primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

- **Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama** ("Sl. list CG", br. 80/08 i 14/09, 80/10, 18/11, 40/11 i 40/16) (danom pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji prestaje primjena odredaba koje se odnose na priznavanje inostranih sertifikata za obavljanje regulisanih profesija u Crnoj Gori) Zakonom je uveden i definisan Europass koji predstavlja skup obrazaca koji imaju za cilj razumljivost kvalifikacija i vještina stečenih u formalnom i neformalnom obrazovanju i koji promovišu doživotno obrazovanje i mobilnost. Europass je zasnovan na osnovnom modelu koji je utvrđen za jedinstveni evropski prostor. Aktivnosti i koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo prosvjete. Ovim zakonom podstiče se princip jednakog pristupa stručnom obrazovanju i obuci, odnosno da pravo na sticanje stručne kvalifikacije ima crnogorski državljanin, kao i strani državljanin i lice bez državljanstva. Zakon je usklađen sa Odlukom br. 2241/2004/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. decembra 2004. godine o jedinstvenom Okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacije, znanja i sposobnosti (Europass). U 2019. godini Ministarstvo prosvjete planira izmjenu Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama u cilju unapređenja postupaka priznavanja inostranih isprava i postupka izjednačavanja kvalifikacija stečenih u inostranstvu sa kvalifikacijama koje se stiču i Crnoj Gori.
- **Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju** ("Sl. list CG", br. 64/02, 31/05, 49/07, 4/08, 21/09, 45/10, 73/10, 40/11, 45/11, 36/13, 39/13, 44/13, 47/17) - Ovim Zakonom definisano je da su crnogorski državljani jednaki u ostvarivanju prava na obrazovanje, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, vjeru, socijalno porijeklo, invaliditet ili drugo lično svojstvo, dok strani državljani koji imaju privremeni boravak ili stalno nastanjenje u Crnoj Gori, jednaki su u ostvarivanju prava na obrazovanje sa crnogorskim državljanima, u skladu sa posebnim zakonom. Zapošljavanje stranaca u obrazovno-vaspitnim ustanovama je definisano ovim Zakonom na način da stranac sa stalnim nastanjenjem u Crnoj Gori može da zasnuje radni odnos kao nastavnik, pod uslovima utvrđenim posebnim zakonom.
- **Zakon o stručnom obrazovanju** ("Sl. list CG", br. 64/02, 49/07, 45/10 i 39/13 i 47/17). Ovim Zakonom je definisano da se državljanin druge države, lice bez državljanstva, azilant ili iseljenik može upisati u školu pod uslovima kao i crnogorski državljanin. Lice koje je završilo osnovnu školu u inostranstvu može se upisati u školu, ako mu se prizna obrazovna isprava u skladu sa zakonom. Škola je dužna da učeniku stranom državljaninu i učeniku crnogorskom državljaninu koji ne poznaje ili nedovoljno poznaje jezik na kojem se izvodi nastava pruži pomoć u savladavanju jezika. Ministarstvo prosvjete može odrediti broj upisnih mjesta za strane državljane u okviru programa za razmjenu učenika. Zakon je usaglašen sa relevantnim propisima evropskog zakonodavstva.

- **Zakon o obrazovanju odraslih** ("Sl. list CG", br. 20/11 i 47/17). Zakon je potpuno usklađen sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije (UFEU). Ovim Zakonom je definisano da odrasli ne mogu biti neposredno ili posredno ograničeni u sticanju obrazovanja po osnovu: pola, rase, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjere, političkog ili drugog ubjeđenja, nacionalnog, etičkog ili drugog porijekla, pripadnosti nacionalnoj zajednici, imovinskom statusu, onesposobljenosti (invalidnosti) i po drugom sličnom osnovu, položaju ili okolnosti.
- **Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima** ("Sl. list CG", br. 78/06 i 14/07). Zakon uređuje uslove za osnivanje društava za upravljanje penzionim fondovima i organizovanje dobrovoljnih penzionih fondova na osnovu individualne kapitalizovane štednje i njihovo poslovanje. Što se tiče dodatnih penzijskih prava zaposlenih i samozaposlenih osoba u kontekstu slobode kretanja radnika, potrebno je zakon uskladiti sa Direktivom Savjeta 98/49/EEZ od 29. juna 1998. o zaštiti prava na dopunsku penziju zaposlenih i samozaposlenih osoba koje se kreću unutar Zajednice, što je planirano za IV kvartal 2019. godine.

II. 2. Institucionalni okvir

Institucionalni okvir za oblast pristupa tržištu rada čine sljedeće institucije: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo finansija, Uprava za inspekcijske poslove, Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Komisija za tržište kapitala. Većina navedenih institucija svojom organizacionom strukturom i administrativnim kapacitetima pripremljena je za primjenu gore spomenutih zakonodavnih akata za koje su zaduženi u ovoj oblasti. Ostale institucije intenzivno rade na pripremama za efikasnu primjenu relevantne pravne tekovine.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti uključivanju u EURES mrežu, za šta je zadužen Zavod za zapošljavanje Crne Gore, koji obavlja poslove posredovanja pri zapošljavanju. Zavod je već sada povezan na bilateralnim osnovama sa istovjetnim javnim ustanovama u regiji, te je član Svjetske asocijacije javnih službi. U pripremama za pristupanje Crne Gore u Evropsku uniju započele su pripreme za preuzimanje poslova vezanih za EURES, mrežu javnih službi za zapošljavanje, čija je svrha pružanje informacija, savjetovanja i usluga posredovanja za poslodavce i tražioce posla, kao i za sve građane koji imaju namjeru korišćenja slobode kretanja, u skladu s Uredbom (EU) 589/2016 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. aprila 2016. godine o Evropskoj mreži službi za zapošljavanje, pristupu radnika uslugama mobilnosti i daljoj integraciji tržišta rada (EURES) i izmjeni uredbi (EU) br. 492/2011 i (EU) br. 1296/2013. S tim ciljem je formiran Odsjek za EURES i međunarodno posredovanje u zapošljavanju od 1. avgusta 2013. Trenutno su u Odsjeku zaposleni: načelnica Odsjeka i 3 EURES savjetodavca u 3 opštine koje pokrivaju 3 regije – Podgorica (centralna regija), Bijelo Polje (sjeverna regija) i Bar (južna regija). U Zavodu za zapošljavanje je planirano zapošljavanje još jednog službenika u Odsjeku za EURES i međunarodno posredovanje u zapošljavanju u Centralnoj službi.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u cilju podrške legalnim radnim migracijama i asistenciji državljanima Crne Gore prilikom nalaženja posla u inostranstvu, pokrenuo aktivnu saradnju sa Federalnom agencijom za zapošljavanje SR Njemačke i institucijom u okviru ove agencije koja se bavi zapošljavanjem stranih radnika – Centralnom posredničkom kancelarijom za strane radnike i stručnjake iz inostranstva. Aneks Sporazuma o saradnji između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Federalne agencije za zapošljavanje SR Njemačke je potpisan 5. jula 2016. godine. Očekuje se dalje proširivanje saradnje sa Federalnom agencijom za zapošljavanje SR Njemačke. U Zavodu se mogu dobiti informacije o životu i radu u Njemačkoj, načinima traženja posla i osnovne informacije o viznom režimu i apliciranju za vize. Takođe, korišćenjem "Internet vodiča za zapošljavanje u inostranstvu" građani Crne Gore se usmjeravaju kako i gdje da traže zapošljavanje u drugim državama i kako da dođu do osnovnih informacija o viznom režimu i sl. Zavod preduzima aktivnosti na uspostavljanju saradnje i sa drugim javnim službama za zapošljavanje u državama članicama.

Na web stranici Zavoda predstavljena je brošura „Kako se zaštititi prilikom zapošljavanja u inostranstvu?“, u kojoj su sadržana uputstva i savjeti kojih bi se građani trebali pridržavati kako ne bi postali žrtve prevare prilikom traženja posla u drugim državama. Nadalje, postavljen je link ka informacionoj platformi *Kompas Podunavlja* (Danube Compass) koja obuhvata korisne informacije koje olakšavaju informisanje i integraciju migranata, utičući i na poboljšanje kapaciteta institucija i njihove sposobnosti da odgovore na potrebe novopridošlih i već nastanjenih migranata, putem efektivne razmjene informacija o različitim aspektima rada i života u osam zemalja Dunavskog regiona: Austrije, Hrvatske, Češke, Mađarske, Njemačke, Srbije, Slovenije i Slovačke.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore učestvovao je u projektu u okviru kojeg je uspostavljena platforma za Migracijsko servisne centre, u kojima su kraće vrijeme djelovali savjetnici za zapošljavanje koji su pružali informacije crnogorskim državljanima zainteresovanim za rad izvan Crne Gore. Takođe, pružali su informacije stranim radnicima koji su željeli raditi u Crnoj Gori. Migracijsko servisni centri izgubili su na važnosti razvijanjem EURES mreže, tako da danas te poslove obavljaju EURES savjetnici.

U cilju pristupanja EURES mreži biće potrebno izvršiti određene izmjene i prilagođavanje u načinu rada sa nezaposlenima i poslodavcima, u vezi sa statističkim izvještavanjem, praćenjem potreba međunarodnog tržišta rada i praćenjem radnih migracija. Za funkcionisanje EURES mreže neophodna je adekvatna IT infrastruktura i oprema, potrebno je izvršiti tehničko i organizaciono prilagođavanje, kao i jačanje administrativnih kapaciteta. Radi priključivanja na Evropski portal posredovanja pri zapošljavanju (*European Job Mediation Portal*) potrebna je nadogradnja aplikativne podrške. U martu 2018. godine, putem tehničke pomoći Zavodu za zapošljavanje u okviru Regionalnog savjeta za saradnju izrađena je Analiza postojećih poslovnih procesa u Zavodu i stanja informatičke infrastrukture, sa ciljem procjene potrebnog prilagođavanja sistema radi uključivanja u EURES mrežu. Procijenjeno je da je prilagođavanje sistema do potpune integracije na EURES mrežu potrebno preduzeti u nekoliko faza. Podaci o slobodnim radnim mjestima zadovoljavaju osnovne i minimalne zahtjeve u vezi seta podataka koje trebaju sadržavati,

međutim potrebna je relevantna informatička podrška za razmjenu tih podataka, kao i za preuzimanje i objavu slobodnih radnih mjesta od drugih javnih službi. Potrebno je uspostaviti novi web portal namijenjen tražiocima posla i poslodavcima, koji će pružati usluge online postavljanja biografija tražioca posla i mogućnost postavljanja slobodnih radnih mjesta putem registrovanih poslodavaca elektronskim putem. Punom integracijom između Zavoda za zapošljavanje i EURES-a, Zavod će postati crnogorska krajnja tačka za sve informacije o tržištu rada koje se razmjenjuju sa EURES-om elektronskim putem. Nedostatak podrške za moderne razvojne alate, s obzirom na to da ne podržavaju stariju tehnologiju i nedostatak mogućnosti korišćenja naprednijih arhitektura u razvoju novih rješenja otežavaju razvoj postojećeg sistema. Da bi se moglo realizovati prilagođavanje sistema, preispitaće se sve mogućnosti za ulaganje sa ciljem uspostavljanja relevantne informatičke infrastrukture. Paralelno sa tim, biće potrebno izvršiti edukaciju svih službenika Zavoda radi podizanja svijesti o potrebi i koristi od uključivanja u EURES mrežu, kao i edukaciju specijalizovanih EURES savjetnika sa ciljem upoznavanja funkcionisanja te mreže.

II. 3. Administrativni kapaciteti i njihovo jačanje

U odnosu na administrativne kapacitete važno je napomenuti da je većina institucija popunila administrativne kapacitete za primjenu propisa u kojima je implementirana evropska pravna tekovina. Tako su za sprovođenje **Zakona o strancima**, u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Direktoratu za građanska stanja i lične isprave, Direkcija za strance, migracije i readmisiju sistematizovana i popunjena radna mjesta načelnika i 7 samostalnih savjetnika za implementaciju propisa iz oblasti stranaca i migracija. Ne planira se dalje jačanje kapaciteta za primjenu propisa usklađenih sa evropskom pravnom tekovinom.

U odnosu na primjenu **Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti** administrativni kapaciteti Ministarstva rada i socijalnog staranja popunjeni su u Direktoratu za tržište rada i zapošljavanje. Postojeći kapaciteti takođe će najkasnije do dana pristupanja Evropskoj uniji biti pripremljeni i za primjenu Uredbi 492/2011 i 589/2016. Takođe, u odnosu na primjenu ovog zakona u Zavodu za zapošljavanje je planirano zapošljavanje još jednog službenika u Odsjeku za EURES i međunarodno posredovanje u zapošljavanju u Centralnoj službi.

Uprava za inspekcijske poslove je uključena u rad ovog poglavlja kroz inoviranje Radne grupe za ovo poglavlje, čiji je član glavna inspektorka rada, od 1. novembra 2018. godine, kada je održan konstitutivni sastanak ovog tijela. Predloženo je da se ojačaju administrativni kapaciteti Inspekcije rada, koja djeluje u okviru Uprave i vrši djelimičan nadzor nad primjenom Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti i Zakona o strancima. U 2019. godini predviđeno je zapošljavanje 1 inspektora rada II za oblast radnih odnosa i zapošljavanja. U tu svrhu izrađena je procjena za zapošljavanje koja iznosi na godišnjem nivou 15.210 € (brutto zarada 11.160 € + kancelarijski trošak 1.200 € + trošak za gorivo 1.000 € + komunikacione usluge 350 € + kancelarijska i kompjuterska oprema 1.500 €). Isti iznos predviđa se i za 2020, 2021. i 2022.

godinu.

U odnosu na Zavod za zapošljavanje Crne Gore, osim navedenih organizacionih promjena koje su do sada preduzete, u Zavodu su sprovedene određene aktivnosti koje se odnose na jačanje administrativnih kapaciteta obuka u području primjene EURES-a. U 2012. godini sprovedena je TAIEX ekspertska misija koja se tiče slobodnog kretanja radnika i zapošljavanja u saradnji sa javnom službom za zapošljavanje Slovenije, u okviru koje je predstavnica te ustanove zadužena za EURES održala obuku za zaposlene u Zavodu za zapošljavanje, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Fondu PIO i Fondu zdravstvenog osiguranja vezano za tematiku poglavlja 2 – EURES, koordinacija sistema socijalne sigurnosti, evropska kartica zdravstvenog osiguranja. Obuka je bila opšteg karaktera i imala je za cilj da predstavi osnovne informacije zaposlenima i upozna ih sa obavezama koje nas očekuju u ovoj oblasti u procesu pristupanja EU.

Posredstvom TAIEX-a je u maju 2018. aplicirano za ekspertsku misiju koja se tiče slobodnog kretanja radnika i zapošljavanja u EU i studijsku posjetu radi upoznavanja sa principima funkcionisanja i načinom rada EURES mreže u zemlji članici EU. Ciljevi ekspertske misije i studijske posjete su podrška mobilnosti i slobodnom kretanju radnika i podrška Zavodu za zapošljavanje Crne Gore u sprovođenju i promociji EURES mreže u Crnoj Gori. Time se podstiče razvoj novih poslovnih procesa u posredovanju pri zapošljavanju u skladu sa EURES mrežom i jačanje kapaciteta zaposlenih za sprovođenje tih poslovnih procesa. Još uvijek ne postoji informacija kada se očekuje sprovođenje TAIEX ekspertske misije.

Što se tiče jezičkih sposobnosti, u odnosu na zapošljavanje savjetnika za EURES jedan od ključnih uslova za zapošljavanje savjetnika je znanje jednog stranog jezika. Svi zaposleni savjetnici koriste se engleskim jezikom u govoru i pisanju. Dalja edukacija je potrebna sa ciljem usavršavanja jezičkih sposobnosti službenika koji će obavljati poslove vezane za EURES.

Takođe, neophodno je stručno osposobljavanje savjetnika za EURES, kao i ostalih savjetnika zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje i u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, radi prilagođavanja tehnologije rada Zavoda zahtjevima EURES mreže, kao i radi usvajanja i implementacije pravne tekovine EU vezane za EURES, sprovođenjem dodatnih obuka, te se u tom smislu planira zatražiti sprovođenje projekta i mentorstvo od strane države članice EU (mjere jačanja administrativnih kapaciteta unijete su u tabelarni prikaz).

III. Koordinacija sistema socijalne sigurnosti/Evropska kartica zdravstvenog osiguranja

III.1 Zakonodavni okvir

U odnosu na koordinaciju sistema socijalne sigurnosti, a s obzirom na to da je koordinacija uređena uredbama, prenošenje evropskog zakonodavstva u nacionalne propise nije potrebno jer će se Uredbe primjenjivati direktno od prvog dana pristupanja Crne Gore

Evropskoj uniji. Ipak, s obzirom na to da u ovoj oblasti evropsku pravnu tekovinu predstavlja Direktiva Savjeta 79/7/EEZ od 19. decembra 1998. o postupnoj primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti, potrebno je naglasiti da je **Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju** („Sl. list CG”, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 14/07, 47/07, 12/07, 13/07, 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 39/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/, 61/13, 6/14, 60/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16) potpuno usklađen sa navedenom direktivom, te ne postoji potreba daljeg usklađivanja. U odnosu na pripremu za primjenu Evropske kartice zdravstvenog osiguranja, takođe, zakonodavni okvir je utvrđen. Naime, **Zakonom o obaveznom zdravstvenom osiguranju** ("Sl. list CG" br. 6/16, 2/17, 22/17 i 13/18) definisano je da će crnogorski osiguranici, tokom privremenog boravka na teritoriji država članica Evropske unije, ostvarivati neophodnu zdravstvenu zaštitu na osnovu Evropske kartice zdravstvenog osiguranja, koju izdaje Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, te da će se ista odredba primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Na osnovu zakona donesen je i **Pravilnik o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja** ("Sl. list CG" br. 73/17) kojim je propisan sadržaj, obrazac, način izdavanja i korišćenja Evropske kartice zdravstvenog osiguranja. Pravilnik je u skladu sa Odlukama Administrativne komisije, Odlukom S1 od 12. juna 2009. o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja i Odlukom S2 od 12. juna 2009. o tehničkim specifikacijama Evropske kartice zdravstvenog osiguranja. Za primjenu Odluke S3 od 12. juna 2009. kojom se definišu davanja u naturi pokrivena odredbom člana 19 stava 1 i člana 27 stava 1 Uredbe 883/2004 i odredbom člana 25A stava 3. Uredbe 987/2009, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore biće spreman do dana pristupanja u EU. U okviru EU projekta koji se sprovodi tokom 2018. i 2019. godine u oblasti koordinacije sistema socijalne sigurnosti "Ka pravilima EU o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti" uradiće se Analiza o uticaju Evropske kartice zdravstvenog osiguranja na javne finansije i izradiće se Studija izvodljivosti uvođenja Evropske kartice zdravstvenog osiguranja.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Sl. list CG" br 6/16, 2/17, 22/17 i 13/18), u pravni poredak Crne Gore prenešena je Direktiva 2011/24/EU o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti. Odredbe Direktive su prenijete u Zakon, u oblasti prekogranična zdravstvena zaštita član 29 do 36, a u prelaznim i završnim odredbama Zakona navedeno je da će se ove odredbe primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore EU. Takođe, definisano je da će informacije o ostvarivanju prava na prekograničnu zdravstvenu zaštitu osiguranim licima pružati Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

Programom pristupanja Crne Gore EU 2019-2020 planirano je donošenje Pravilnika o bližim uslovima i načinu i postupku ostvarivanja prekogranične zdravstvene zaštite u III kvartalu 2020. godine. Ovim pravilnikom će se u skladu sa propisima EU o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, Direktivom 2011/24/EU o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, međunarodnim ugovorima, Zakonom o obaveznom zdravstvenom osiguranju i drugim relevantnim propisima urediti pravo osiguranih lica Fonda za zdravstveno osiguranje na korišćenje zdravstvene zaštite u drugim državama članicama EU i onima koje nijesu članice EU.

III.2. Institucionalni okvir

Uredbe o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti nije potrebno prenositi u nacionalno zakonodavstvo, nego će se danom pristupanja direktno primjenjivati. Zbog njihove opsežnosti i zbog činjenice da se uredbe odnose na široko područje socijalne sigurnosti, koje obuhvata nekoliko grana socijalne sigurnosti - zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu, penzijsko osiguranje, osiguranje za nezaposlenost, porodične naknade, naknade za materinstvo i istovjetne naknade za očinstvo, ali i elektronsku razmjenu podataka u tom sistemu, u ovom je području najvažnije jačanje administrativnih kapaciteta, ali i institucionalno prilagođavanje. Ne planira se osnivanje novih institucija. Institucija koja će prema uredbama o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti biti zadužena za određivanje primjenjivog zakonodavstva odrediće se odlukom Vlade, na predlog Ministarstva rada i socijalnog staranja, na osnovu zajedničkog dogovora između postojećih institucija koje su zadužene za različite grane socijalne sigurnosti.

Ipak, u cilju da se uspostavi jasna institucionalna struktura, dakle da se imenuju nadležni organi i nadležne institucije u sprovođenju uredbi Evropske unije o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, te da se uspostave jasni zadaci svake pojedine institucije u odnosu na koordinaciju i uspostave njihovi međusobni odnosi, Ministarstvo rada i socijalnog staranja će do dana pristupanja predložiti donošenje opšteg pravnog akta koji će regulisati oblast koordinacije sistema socijalne sigurnosti.

U svrhu efikasne pripreme za sprovođenje koordinacije sistema socijalne sigurnosti planirano je nekoliko aktivnosti:

1. Osnivanje međuresorske grupe
2. Organizaciono prilagođavanje nadležnih organa državne uprave (na nivou ministarstava i organa za vezu)
3. Kontinuirano obrazovanje odgovornih službenika
4. Predviđanje i osiguranje dodatnih sredstava za pokriće troškova zdravstvene zaštite

III.2.1. Osnivanje međuresorske radne grupe

Osnivanje međuresorske radne grupe planira se za IV kvartal 2019. godine. Odlukom nadležnih ministara osnovaće se međuresorska radna grupa za područje koordinacije sistema socijalne sigurnosti koja će trajno putem periodičnih sastanaka i dogovora i nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji podržavati i koordinirati sprovođenjem koordinacije sistema socijalne sigurnosti. Naime, za efikasnu pripremu sprovođenja i samo sprovođenje pravne tekovine u ovom području ključna je vertikalna podrška unutar nadležnih organa državne uprave, kao i njihova horizontalna saradnja. Nadležni organi državne uprave u području koordinacije sistema socijalne sigurnosti će biti:

- Ministarstvo rada i socijalnog staranja
- Ministarstvo zdravlja
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore
- Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore

- Centri za socijalni rad
- Poreska uprava

Iz tog razloga, a radi efikasnosti rada, članovi te međuresorske radne grupe će biti visoko pozicionirani službenici resornih ministarstava i institucija u sistemu socijalne sigurnosti zaduženi za područje koordinacije sistema socijalne sigurnosti.

Zadaci međuresorske radne grupe će biti :

- koordinacija organa državne uprave u području koordinacije sistema socijalne sigurnosti
- priprema prijedloga u vezi izjašnjavanja za Aneксе Uredbi 883/2004, te njene implementacione Uredbe 987/2009
- davanje smjernica za pripremu te praćenje priprema za primjenu relevantne pravne tekovine
- davanje smjernica za pripremu sigurnog načina za razmjenu podataka između organa za vezu (trenutno za pripremu dvojezičnih obrazaca, čiji će se sadržaj kasnije razmjenjivati elektronskim putem)
- davanje preporuka o budućoj centralnoj instituciji ili više institucija koje će preuzeti poslove Pristupne tačke za razmjenu podataka u sistemu socijalne sigurnosti (*EU Access Point*) koje će biti zadužene za razmjenu podataka sa odgovarajućim organom ili organima na nivou EU (imajući u vidu potrebnu elektronsku razmjenu podataka koja je predviđena Uredbom 883/2004)
- nadzor nad sprovođenjem primjene pravila o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti na nacionalnom nivou, nadzor nad bazama podataka koje vode nadležne institucije, kao i nadzor nad posebno organizovanom evidencijom upućenih radnika, u koju evidenciju bi se unosili relevantni podaci i pristup imale odgovorne osobe u resornim ministarstvima i organima za vezu (uzimajući u obzir činjenicu da su ministarstva u sistemu socijalne sigurnosti drugostepeni organi u postupcima ostvarivanja prava iz tog sistema)
- sprovođenje i nadzor nad sprovođenjem obrazovnih programa vezanih za efikasnu primjenu EU pravila o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti od strane nadležnih organa državne uprave kao i organizacija i nadzor nad ispunjavanjem programa usmjerenih ka podizanju nivoa znanja javnosti o značaju principa slobode kretanja radnika i glavnim karakteristikama EU pravila o koordinaciji, a što se sve planira pripremiti u okviru projekta "Ka pravilima EU o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti", koji se trenutno sprovodi, u okviru IPA programa za 2014. godinu

Osim horizontalne koordinacije između nadležnih organa i institucija zaduženih za poslove koordinacije, međuresorska radna grupa će koordinirati aktivnosti i prema drugim državnim organima, ukoliko se za određena pitanja ukaže potreba (npr. prema Ministarstvu unutrašnjih poslova ili Ministarstvu vanjskih poslova, Poreskoj upravi).

III.2.2. Organizaciono prilagođavanje na nivou ministarstava i organa za vezu

U svim nadležnim organima i nadležnim institucijama potrebno je izvršiti odgovarajuće izmjene koje se tiču organizacionog prilagođavanja. U narednom periodu će se razmotriti planovi organizacionih jedinica u svim nadležnim organima i nadležnim institucijama te će se procijeniti potreba i obim organizacionog prilagođavanja.

Institucionalni okvir za buduću primjenu pravila koordinacije sistema čine:

- **za penzijsko i invalidsko osiguranje:**

- **Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore - Direktorat za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu** - radna mjesta kojima je u opisu poslova bavljeno koordinacijom su radno mjesto načelnik/ca u okviru Direkcije za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu i samostalni/a savjetnik/ca I za inostrano osiguranje, gdje su predviđena dva izvršioca - trenutno to radno mjesto pokriva jedan izvršilac dok je prijem drugog izvršioca planiran za 2020. godinu.
- **Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore** - U Fondu je prema postojećoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u okviru Sektora za sprovođenje osiguranja organizovan Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja. Pored pomoćnika direktora Sektora za sprovođenje osiguranja u Odsjeku su sistematizovana sljedeća radna mjesta: načelnik/ca, 1 izvršilac, samostalni/a savjetnik/ca I (koordinator inostranog osiguranja), 1 izvršilac, samostalni/a savjetnik/ca za sprovođenje inostranog osiguranja I, 2 izvršioca, samostalni/a savjetnik/ca za sprovođenje inostranog osiguranja II, 1 izvršilac, samostalni/a savjetnik/ca za sprovođenje inostranog osiguranja III, 2 izvršioca, samostalni/a savjetnik/ca za III za obradu podataka kod primjene međunarodnih sporazuma, 1 izvršilac i samostalni/a referent/kinja 3 izvršioca. Upražnjeno je radno mjesto samostalni/a referent/kinja sa 2 izvršioca, dok je popunjeno preostalih 10. Sva pomenuta radna mjesta su u međusobnoj korelaciji i čine jednu cjelinu prilikom ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih sporazuma.

- **za zdravstveno osiguranje:**

- **Ministarstvo zdravlja Crne Gore** - prema postojećoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u okviru Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa, u Direkciji za međunarodnu saradnju obavljaju se poslovi koji se odnose na pripremu prijedloga i koordinaciju aktivnosti organa za vezu u primjeni međunarodnih sporazuma o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti. Poslove koordinacije sistema socijalne sigurnosti u ovom momentu obavlja jedan zaposleni. Ministarstvo zdravlja je planiralo u I kvartalu 2019. godine izradu Kadrovskog plana za 2019. godinu, u kojem treba predvidjeti i angažman još jednog zaposlenog na ovim poslovima.

- **Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore** - U skladu sa Statutom Fonda za zdravstveno osiguranje („Sl. list CG” br. 31/2017), u Fondu je obrazovana jedinstvena stručna služba koju čine Centrala Fonda u Podgorici i područne jedinice sa filijalama. Područne jedinice, sa filijalama Fonda su: PJ Podgorica sa filijalama Danilovgrad i Kolašin, PJ Nikšić sa filijalama Plužine i Šavnik, PJ Berane sa filijalama Plav, Andrijevica, Petnjica i Gusinje, PJ Rožaje, PJ Pljevlja sa filijalom Žabljak, PJ Bijelo Polje sa filijalom Mojkovac, PJ Bar sa filijalom Ulcinj, PJ Cetinje sa filijalom Budva, PJ Kotor sa filijalom Tivat, PJ Herceg Novi.

U Centrali Fonda za zdravstveno osiguranje u Podgorici u okviru Sektora za zdravstveno osiguranje organizovan je Odsjek za međunarodno zdravstveno osiguranje u kojem su zaposlena 3 službenika i to načelnik odsjeka za međunarodno zdravstveno osiguranje, jedan samostalni savjetnik za međunarodno zdravstveno osiguranje – diplomirani ekonomista i jedan samostalni savjetnik za međunarodno zdravstveno osiguranje i praćenje propisa EU – diplomirani pravnik. U Područnoj jedinici Podgorica na ovim poslovima zaposlen je jedan samostalni savjetnik za međunarodno zdravstveno osiguranje – diplomirani pravnik i jedan saradnik za međunarodno zdravstveno osiguranje, u Područnoj jedinici Kotor jedan samostalni savjetnik za međunarodno zdravstveno osiguranje – diplomirani pravnik i u Područnoj jedinici Berane jedan samostalni savjetnik za međunarodno zdravstveno osiguranje – diplomirani pravnik.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovana su još radna mjesta samostalnog savjetnika za međunarodno zdravstveno osiguranje – diplomirani pravnik u PJ Nikšić, PJ Bar, PJ Herceg Novi, PJ Cetinje, PJ Bijelo Polje, PJ Pljevlja i PJ Rožaje, a koja radna mjesta još uvijek nijesu popunjena.

Kadrovskim planom za 2019. godinu planirano je popunjavanje radnih mjesta samostalnog savjetnika za međunarodno zdravstveno osiguranje u PJ Herceg Novi, PJ Rožaje i PJ Nikšić, dok će se ostala popunjavati narednih godina, na koji način će biti obezbijeđeno ukupno dodatnih 10 službenika koji će u područnim jedinicama raditi na poslovima koordinacije, što sa ostalim imajući u vidu postojeći Pravilnik o sistematizaciji čini ukupno 14 službenika koji će u okviru Fonda za zdravstveno osiguranje raditi na poslovima međunarodnog zdravstvenog osiguranja.

Međutim, planira se uspostavljanje nove posebne organizacione cjeline na nivou Centrale Fonda u okviru Sektora za zdravstveno osiguranje koja će biti zadužena za poslove koji proističu iz primjene uredbi Evropske unije o koordinaciji, međunarodnu saradnju sa tijelima država Evropske unije, izvještavanje i sl, pa u narednom periodu u skladu sa tim treba izmijeniti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i usaglasiti opise poslova sa poslovima u vezi sa koordinacijom sistema socijalne sigurnosti imajući u vidu da postojeći službenici sada obavljaju poslove koji su vezani za primjenu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, a u budućnosti će pored toga obavljati poslove u vezi sa koordinacijom.

Crna Gora će otpočeti sa izdavanjem Evropske kartice zdravstvenog osiguranja svojim osiguranicima danom ulaska u Evropsku uniju, pa u skladu sa tim, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore kao nosilac obezbjeđivanja prava osiguranih lica iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, u narednom periodu treba da uspostavi servise za prijem zahtjeva i izdavanje kartica sa jedne strane i odgovarajuće

prilagođavanje softvera u pojedinim djelovima zdravstvenog sistema sa druge strane, a sve u cilju njenog nesmetanog izdavanja danom ulaska u Evropsku uniju.

- **za osiguranje od nezaposlenosti:**

- **Ministarstvo rada i socijalnog staranja - Direktorat za tržište rada i zapošljavanje** - Samostalni/a savjetnik/ca I (u narednom periodu će se odrediti službenik koji će obavljati poslove koordinacije sistema u dijelu osiguranja od nezaposlenosti)
- **Zavod za zapošljavanje Crne Gore** - u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore sistematizovano je 10 radnih mjesta sa 10 izvršilaca koji će obavljati poslove koordinacije sistema socijalne sigurnosti u dijelu koji se odnosi na osiguranje od nezaposlenosti i to:
 - u Sektoru za normativno - pravne poslove i prava za vrijeme nezaposlenosti, sistematizovano je jedno radno mjesto (jedan izvršilac) na poslovima praćenja i primjene međudržavnih sporazuma o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na razmjenu podataka o periodima osiguranja za ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti
 - u područnim jedinicama Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (sedam područnih jedinica), ove poslove obavljaju zaposleni koji vode prvostepeni postupak za priznavanje prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti (devet izvršilaca)

U planu je da se sistematizuje radno mjesto za još jednog izvršioca za navedene poslove u Sektoru za normativno-pravne poslove.

- **za dodatak za djecu:**

- **Ministarstvo rada i socijalnog staranja - Direktorat za socijalnu i dječju zaštitu** - u narednom periodu će se odrediti zaposleni koji će obavljati poslove koordinacije sistema u dijelu porodičnih davanja.
- **Centri za socijalni rad** - prema pravilnicima o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u centrima za socijalni rad, nijesu prepoznati poslovi koji se odnose na poslove koordinacije sistema socijalne sigurnosti za oblast materinstva. U narednom periodu, a nakon donošenja odluke da li će se postupak koordinacije realizovati na centralnom ili lokalnom nivou, pristupiće se izradi novih pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u centrima za socijalni rad i prepoznati izvršioci za navedene poslove. Prvostepeni postupak za davanja za materinstvo (refundacija naknade zarade za porodijsko odsustvo odnosno roditeljsko odsustvo) vode stručni radnici na pravnim poslovima.

Navedene nadležne institucije imaju dugogodišnju tradiciju u obavljanju poslova koordinacije socijalne sigurnosti, s obzirom na to da dugi niz godina primjenjuju bilateralne

ugovore o socijalnom osiguranju. Njihovo iskustvo u sprovođenju ugovora o socijalnom osiguranju predstavlja temelj za uspješnu primjenu uredbi za koordinaciju.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja takođe će u saglasnosti sa svim institucijama koje trenutno učestvuju u koordinaciji sistema socijalne sigurnosti osnovom ugovora o socijalnom osiguranju, a kasnije će u istoj učestvovati osnovom evropskih uredbi za koordinaciju, odlučiti o instituciji koja će biti pristupna tačka za elektronsku razmjenu podataka u sistemu socijalne sigurnosti. Naime, primjena evropskih uredbi će zahtijevati elektronsku razmjenu informacija, kako na nacionalnom nivou, tako i na nivou evropskih institucija, za što je potrebno uspostaviti odgovarajuću informatičku infrastrukturu u svim institucijama u sistemu socijalne sigurnosti, a jedna (ili više) institucija će biti pristupna tačka za elektronsku razmjenu informacija, putem koje će se razmjenjivati svi podaci o socijalnoj sigurnosti između crnogorskih institucija i institucija drugih država članica. U tom smislu će se osnovati (operativna) Radna grupa za elektronsku razmjenu podataka, u kojoj će učestvovati predstavnici svih organa i institucija koji učestvuju u koordinaciji. Zadatak Radne grupe će biti priprema institucija za elektronsku razmjenu podataka na nacionalnom nivou, kako bi se u kasnijoj fazi nacionalni sistem razmjene podataka mogao direktno uključiti u razmjenu podataka na nivou Evropske unije (tzv. EESSI sistem).

III.3. Administrativni kapaciteti i njihovo jačanje

Nadležna tijela i nadležne Institucije u sistemu socijalne sigurnosti svjesni su potrebe jačanja administrativnih kapaciteta u kvalitativnom, a po potrebi i kvantitativnom smislu. Službenici koji trenutno rade na poslovima bilateralne koordinacije preuzeće i poslove koordinacije osnovom evropskih uredbi za koordinaciju, što će dovesti do povećanog opterećenja službenika zbog povećanog obima i intenziteta poslova. Posebna potreba jačanja kapaciteta biće prisutna u instituciji koja će biti nadležna za određivanje primjenjivog zakonodavstva. Shodno tome, do kraja IV kvartala 2021. godine donijeće se odluka o instituciji, kako bi ta institucija mogla svoje administrativne kapacitete ciljano pripremati za obavljanje tog složenog posla. Takođe, potrebno je odrediti instituciju koja će biti Pristupna tačka za elektronsku razmjenu podataka u sistemu socijalne sigurnosti. Za obavljanje tih poslova biće potrebno posebno obučiti odgovarajući broj službenika, imajući u vidu složene poslove elektronske razmjene podataka na nivou država članica, ali i potrebu izrade projektnih zadataka za uvođenje tog sistema, kao i za učešće na sastancima Tehničke komisije za obradu podataka, tako da se jačanje administrativnih kapaciteta planira najkasnije do dana pristupanja EU.

III. 3.1. Jezičko usavršavanje

U Fondu za zdravstveno osiguranje planira se organizovanje usavršavanja engleskog jezika za sve službenike koji trenutno rade na poslovima međunarodnog zdravstvenog osiguranja odnosno onih koji će ubuduće raditi na poslovima vezanim za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti. Jezičko usavršavanje planirano je i u ostalim institucijama koje učestvuju u koordinaciji, tako da će do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji institucije raspolagati potrebnim administrativnim kapacitetima sa odgovarajućim jezičkim sposobnostima potrebnim u

komunikaciji sa relevantnim institucijama u drugim državama članicama i relevantnim organima Evropske Komisije.

III. 3.2. Stručno usavršavanje

Stručno usavršavanje službenika u području koordinacije sistema socijalne sigurnosti započelo je 2010. godine, kada je Crna Gora prvi put samostalno učestvovala u projektu Savjeta Evrope pod nazivom **“Koordinacija socijalne sigurnosti i reforme u okviru sistema socijalne sigurnosti”** koji se sprovodio u okviru IPA programa za 2008. godinu. Projekat je bio usmjeren ka upoznavanju sa evropskim standardima socijalne sigurnosti i podizanju svijesti o budućoj koordinaciji na osnovu evropskih uredbi. Kao završni dokument projekta potpisana je Budvanska deklaracija, koja predstavlja iskaz volje o potrebi primjene opsežnog pravnog i administrativnog okvira za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti u okviru država jugoistočne Europe, te potrebi pripreme za koordinaciju u okviru EU, kao i potrebi primjene standarda socijalne sigurnosti propisanih evropskim zakonodavstvom.

Nadalje, u martu 2014. godine održana je **TAIEX radionica o uvođenju Evropske kartice zdravstvenog osiguranja**, na zahtjev Ministarstva zdravlja. Cilj radionice je bio upoznavanje službenika Ministarstva zdravlja i Fonda za zdravstveno osiguranje sa istorijom Evropske kartice zdravstvenog osiguranja i razlozima za njenu primjenu.

U novembru 2014. godine sproveden je projekat u okviru tehničke podrške institucija Republike Slovenije (TAIEX) u vezi primjene pravne tekovine EU u koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i Evropske kartice zdravstvenog osiguranja. U okviru projekta predstavljeno je **slovensko iskustvo u harmonizaciji nacionalnog zakonodavstva koje se odnosi na socijalnu sigurnost**, a u okviru toga i iskustvo sa primjenom uredbi o koordinaciji. Projekat je imao za cilj podizanje svijesti o budućim zadacima u vezi sa koordinacijom po osnovu evropskih uredbi o koordinaciji i pripremu crnogorskih administrativnih kapaciteta za njihovu primjenu. Posebna pažnja bila je posvećena elektronskoj razmjeni podataka u sistemu socijalne sigurnosti, pravima pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenoj zaštiti po osnovi Evropske kartice zdravstvenog osiguranja.

U cilju uspostavljanja adekvatnih administrativnih kapaciteta i sprovođenja svih aktivnosti za ispunjavanje obaveza iz ovog poglavlja trenutno se sprovodi projekat **„Ka pravilima EU za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti”**, čije je sprovođenje započeto u januaru 2018. godine. Projekat se finansira iz instrumenta Evropske unije, a koordinator aktivnosti na ovom projektu je Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Tokom projekta održane su edukacijske aktivnosti za službenike institucija za svaku granu socijalne sigurnosti, čime su se budući službenici koji će biti zaduženi za koordinaciju upoznali sa uredbama o koordinaciji i opsegom poslova koji ih očekuje nakon pristupanja Crne Gore u EU. Uredbe su vrlo složeni instrumenti i zahtijevaju da službenici budu edukovani o njihovoj implementaciji. Posebno postoji potreba osposobljavanja službenika za komunikaciju na dnevnoj osnovi sa ustanovama koje su zadužene za istovjetnu granu socijalne sigurnosti u drugim državama članicama, s obzirom na princip dobre administracije koji su uvele nove

uredbe. Osim navedenog, u okviru projekta izradiće se Komunikacijska strategija, kojom će se planirati sistem komunikacije sa korisnicima prava iz sistema socijalne sigurnosti kada je riječ o slobodi kretanja radnika i korišćenja tih prava u više država Evropske unije. Komunikacijskom strategijom sugerisaće se uspostavljanje raznih načina i korišćenje raznih alata u komunikaciji sa potencijalnim migrantima (imigrantima i emigrantima), kako bi se na vrijeme upoznali sa svojim trenutnim i budućim pravima u sistemu socijalne sigurnosti. Takođe će sadržati i preporučeni način podizanja javne svijesti o slobodi kretanja radnika nakon pristupanja Evropskoj uniji. U okviru projekta planirana je izrada Analitičke i Finansijske studije uticaja slobode kretanja radnika između Crne Gore i država članica Evropske unije na crnogorski administrativni sistem, kao i Studija izvodljivosti uvođenja Evropske kartice zdravstvenog osiguranja. Sprovođenje projekta završava se u julu 2019. godine.

III. 4. Predviđanje i osiguranje dodatnih sredstava za pokriće troškova zdravstvene zaštite

Crna Gora svjesna je potrebe uvođenja Evropske kartice zdravstvenog osiguranja, koja će crnogorskim državljanima omogućiti zdravstvenu zaštitu u članicama Evropske unije, ali isto tako i državama članicama Evropskog ekonomskog prostora, koje nijesu članice Evropske unije (Norveška, Island, Lihtenštajn) i Švajcarska. Pokazivanjem kartice osoba ima pravo na teret Fonda zdravstvenog osiguranja koristiti zdravstvene usluge koje se ne mogu odložiti do planiranog povratka u Crnu Goru. Isto tako državljani država članica EU/EEP i Švajcarske moći će koristiti Evropsku karticu u Crnoj Gori. Sada Evropsku karticu mogu koristiti državljani Slovenije, Austrije, Njemačke, Luksemburga i Slovačke na osnovu bilateralnih sporazuma o korišćenju Evropske kartice zdravstvenog osiguranja. Mogućnost korišćenja kartice osnovom posebnog sporazuma planira se ponuditi Hrvatskoj, Češkoj i Mađarskoj tokom 2019. godine. Do sada je mogućnost korišćenja kartice propisana Zakonom o zdravstvenom osiguranju, a oblik i struktura kartice propisani su Pravilnikom o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja. Odredbe zakona i pravilnika stupiće na snagu pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji. Do tada vrijeme će se iskoristiti za pripremu i prilagođavanje tehničke infrastrukture za izdavanje kartice prema specifikacijama koje su propisane odlukama Administrativne komisije za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti.

Tokom sprovođenja projekta „Ka pravilima EU za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti“ izradiće se Studija izvodljivosti uvođenja Evropske kartice zdravstvenog osiguranja, koja će pokazati šta Fond zdravstvenog osiguranja može očekivati primjenom takve kartice i kako će njeno izdavanje crnogorskim osiguranicima uticati na javne finansije. Studija će takođe elaborirati način korišćenja zdravstvene zaštite osnovom Direktive o pravima pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, kao i razliku u korišćenju zdravstvene zaštite osnovom ta dva zakonodavna instrumenta. Studija će biti dovršena tokom maja 2019. godine.

Prilog: Tabelarni prikaz

Plan mjera za potpuno usklađivanje

EU legislativa	Nacionalna referenca	Nadležna institucija	Rok za upućivanje Vladi Crne Gore na usvajanje	Ljudski resursi u sklopu pojedinačnih aktivnosti (sadašnja situacija)	Lista podrške (jačanje administrativnih kapaciteta) tokom pretpristupnog perioda	Ciljni datum za usklađivanje admin. kapaciteta	Finansijski aspekti
Pristup tržištu rada							
Direktiva Vijeća 98/49/EZ od 29. juna 1998. o zaštiti prava na dopunsku penziju zaposlenih i samozaposlenih osoba koje se kreću unutar Zajednice	Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima	Ministarstvo finansija	Do kraja IV. kvartala 2019.	U Komisiji za tržište kapitala na poslovima primjene Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima zaposlena su tri lica	Ne predviđa se jačanje administrativnih kapaciteta u u Komisiji za tržište kapitala		

Direktiva 2014/50/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. aprila 2014. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje mobilnosti radnika među državama članicama unaprjeđivanjem sticanja i očuvanja prava na dopunsku penziju	Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima	Ministarstvo finansija	Do kraja IV. kvartala 2019.	U Komisiji za tržište kapitala na poslovima primjene Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima zaposlena su tri lica	Ne predviđa se jačanje administrativnih kapaciteta u u Komisiji za tržište kapitala		

EURES							
Direktiva (EZ) br. 96/71 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. decembra 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga	Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo – u postupku donošenja	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Do kraja III. kvartala 2019.	U Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Direktorat za tržište rada i zapošljavanje raspolaže kapacitetima za	Ne predviđa se dalje jačanje administrativnih kapaciteta za primjenu zakona		

Direktiva (EU) br. 2018/957 Europskog parlamenta i Savjeta od 28. juna 2018. o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga Uredba (EU) br. 589/2016 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. aprila 2016. o Evropskoj mreži službi za zapošljavanje (EURES), pristupu radnika uslugama				spровођење Zakona, kao i Zavod za zapošljavanje Crne Gore U Zavodu za zapošljavanje CG, Odsjeku za			
--	--	--	--	--	--	--	--

mobilnosti i daljoj integraciji tržišta rada i izmjeni uredbi (EU) br. 492/2011 i (EU) br. 1296/2013	Odluka Vlade Crne Gore o imenovanju Zavoda za zapošljavanje CG za člana EURES mreže	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Najkasnije do dana pristupanja	EURES i međunarodno posredovanje trenutno je zaposleno 4 službenika/ce (načelnik/ca Odsjeka i 3 savjetnika/ce u 3 opštine koje pokrivaju 3 regije – Podgorica (centralna regija), Bijelo Polje (sjeverna regija) i Bar (južna regija)	U Zavodu za zapošljavanje CG, Odsjeku za EURES i međunarodno posredovanje planira se zapošljavanje još 1 EURES savjetnika/ce u Centralnoj službi Zavoda	Najkasnije do dana pristupanja	U 2020. godini 1x795€=9.540€ + 210 € (troškovi elektrike) + 300 € (troš. kanc. mat. i s l)= 10.500 € U 2021. godini 10.500 € U 2022. godini
---	--	--	---------------------------------------	--	--	---------------------------------------	--

							10.500 €
Odluka Komisije o sprovođenju (EU) 2017/1255 od 11. jula 2017. o šablonu za opis nacionalnih sistema i postupaka za primanje organizacija za članove i partnere EURES-a	Odluka Vlade Crne Gore o imenovanju Zavoda za zapošljavanje CG za člana EURES mreže	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Najkasnije do dana pristupanja			Najkasnije do dana pristupanja	
Odluka Komisije o sprovođenju (EU) 2018/170 od 2. februara 2018. o ujednačenim detaljnim specifikacijama za prikupljanje i analizu podataka u cilju praćenja i ocjenjivanja	Opšti ili poseban akt Zavoda za zapošljavanje CG	Zavod za zapošljavanje CG	Najkasnije do dana pristupanja			Najkasnije do dana pristupanja	Trošak uvođenja adekvatne IT infrastrukture za uključivanje u EURES mrežu – će se procijeniti tokom 2019. i 2020. godine

funkcionisanja mreže EURES							Sredstva potrebna za jačanje administrativnih kapaciteta:
Odluka Komisije o sprovođenju (EU) 2017/1257 od 11. jula 2017. o tehničkim standardima i formatima potrebnima za ujednačen sistem kako bi se omogućilo povezivanje slobodnih radnih mjesta sa molbama za posao i biografijama na portalu EURES	Opšti ili poseban akt Zavoda za zapošljavanje CG	Zavod za zapošljavanje CG	Najkasnije do dana pristupanja			Najkasnije do dana pristupanja	U 2020. godini Putni troškovi Budžet: 600€ X 10 zaposlenih = 6.000€ Za potrebe jačanja administrativnih kapaciteta,
Odluka Komisije o sprovođenju (EU) 2017/1256 od 11. jula 2017. o šablonima i postupcima za	Opšti ili posebni akt Zavoda za zapošljavanje CG	Zavod za zapošljavanje CG	Najkasnije do dana pristupanja			Najkasnije do dana pristupanja	pomoć će se tražiti i iz za to predviđenih sredstava EU,

razmjenu informacija o nacionalnim programima rada mreže EURES na nivou Unije							za sada nepoznat iznos, jer se trošak ne može procijeniti
Lista vještina, kompetencija i zanimanja po EU kvalifikaciji – 19.2 Uredba 2016/589 Tehnički standardi i formati neophodni za rad automatskog usklađivanja kroz zajedničku IT platformu 19.6 Uredba 589/2016	Opšti ili poseban akt Zavoda za zapošljavanje CG	Zavod za zapošljavanje CG	Najkasnije do dana pristupanja			Najkasnije do dana pristupanja	Za ekspertsku pomoć i konsultantske usluge, sredstva će se tražiti iz za to predviđenih sredstava EU, za sada nepoznat iznos, jer se trošak trenutno ne može procijeniti Prevođenje: 13 € X 50 stranica= 650€

							Jezičko usavršavanje: 1.400€ X 2 grupe= 2.800€ Ukupno 2020.: 9.450€ (Budžet) + “za sada nepoznati iznos” Ukupno 2021.: 9.450€ (Budžet) + “za sada nepoznati iznos” Ukupno 2022.:
--	--	--	--	--	--	--	---

							9.450€ (Budžet) + “za sada nepoznati iznos”
Koordinacija sistema socijalne sigurnosti							
Uredba (EZ) br. 883/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta od 29. aprila 2004. o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, Uredba (EZ) br. 987/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. septembra 2009. o utvrđivanju postupka sprovođenja Uredbe (EZ) br.	Opšti akt za regulisanje koordinacije sistema socijalne sigurnosti Odluka Ministarstva rada i socijalnog staranja o instituciji zaduženoj za određivanje	Vlada Crne Gore Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Do kraja IV kvartala 2021. Do kraja IV kvartala 2021.	U Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Direktoratu za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu trenutno rade načelnik/ca i samostalni/a savjetnik/ca I za inostrano osiguranje, gdje su predviđena 2 izvršioca- (trenutno to radno mjesto	U Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Direktoratu za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu planira se zapošljavanje još 1 savjetnika/cu za inostrano osiguranje na poslovima koordinacije	Najkasnije do dana pristupanja	U 2020. godini 1x795€=9.540€ + 210 € (troškovi elektrike) + 300 € (troš. kanc. mat. i s l)= 10.500 € U 2021. godini 10.500 €

883/2004 o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti Uredba (EZ) br. 988/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. septembra 2009. o izmjeni Uredbe 883/2004 o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i utvrđivanju aneksa uz Uredbu Uredba (EU) br. 1231/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. novembra 2010. o proširenju	primjenjivog zakonodavstva Odluka Vlade Crne Gore o osnivanju Međuresorske radne grupe za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje CG, Fond za zdravstveno osiguranje CG, Zavod za	Do kraja IV kvartala 2019.	pokriva 1 izvršilac) U Ministarstvu rada i socijalnog staranja, u Direktoratu za tržište rada i zapošljavanje predviđeno je radno mjesto samostalnog savjetnika/ce za poslove koordinacije, koje još nije popunjeno U Ministarstvu rada i socijalnog staranja, u	U Direktoratu za tržište rada i zapošljavanje predviđeno je popunjavanje radnog mjesta savjetnika/ce za pitanja koordinacije sistema socijalne sigurnosti	Najkasnije do dana pristupanja	U 2022. godini 10.500 € U 2020. godini 1x795€=9.540€ + 210 € (troškovi elektrike) +
---	---	--	-----------------------------------	---	--	---------------------------------------	---

primjene Uredbe (EZ) br. 883/2004 i Uredbe (EZ) br. 987/2009 na državljane trećih zemalja koji tim uredbama još nijesu obuhvaćeni isključivo na temelju svog državljanstva Uredba Komisije (EU) br. 1244/2010 od 9. decembra 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009	Odluka Vlade Crne Gore o instituciji nadležnoj za elektronsku razmjenu podataka	zapošljavanje CG i Centri za socijalni rad Institucija koja će biti određena Odlukom Vlade CG	Do kraja IV kvartala 2021.	Direktoratu za socijalnu i dječju zaštitu trenutno ne postoje radna mjesta za obavljanje poslova koordinacije, jer poslovi koordinacije nisu prepoznati u djelokrugu Direktorata U Ministarstvu zdravlja, Direktoratu za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa, Direkciji za međunarodnu saradnju, zaposlen je 1 službenik/ca koja	U Direktoratu za socijalnu i dječju zaštitu planira se 1 radno mjesto za poslove koordinacije	Najkasnije do dana pristupanja	300 € (troš. kanc. mat. i s l)= 10.500 € U 2021. godini 10.500 € U 2022. godini 10.500 € Popunjavanje radnog mjesta izvršiće se preraspodjelom službenika, dodjeljivanje novih poslova postojećem službeniku neće
--	--	---	-----------------------------------	---	--	---------------------------------------	---

Evropskog parlamenta i Savjeta o utvrđivanju postupka sprovođenja Uredbe (EZ) br. 883/2004 Uredba (EU) br. 465/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 o utvrđivanju postupka sprovođenja				radi na poslovima koordinacije U Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje CG, u okviru Sektora za sprovođenje osiguranja organizovan je Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja u kojem su sistematizovana radna mjesta: načelnik/ca, 1 samostalni/a savjetnik/ca i	U Ministarstvu zdravlja, Direktoratu za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa, Direkciji za međunarodnu saradnju planira se zapošljavanje još 1 službenika/cu na poslovima koordinacije U Fondu za penzijsko i invalidsko	Najkasnije do dana pristupanja	imati finansijskih efekata Popunjavanje radnog mjesta izvršiće se preraspodjelom službenika, dodjeljivanje novih poslova postojećem službeniku neće imati finansijskih efekata
---	--	--	--	---	--	---------------------------------------	--

Uredbe (EZ) br. 883/2004 Uredba Komisije (EU) br. 1224/2012 od 18. decembra 2012. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta o utvrđivanju postupka sprovođenja				koordinator inostranog osiguranja, 5 samostalnih/e savjetnika/ce za sprovođenje inostranog osiguranja, 1 samostalni/a savjetnik/ca za obradu podataka kod primjene međunarodnih sporazuma, 3 samostalna/e referenta/kinje U Fondu za zdravstveno osiguranje CG, koji se sastoji od Centrale i 10 područnih jedinica s filijalama,	osiguranje CG predviđa se popunjavanje 2 radna mjesta koja su predviđena sistematizacijom, a do sada nisu popunjena	Najkasnije do dana pristupanja	U 2020. godini 2x481€=11.544€ + 210 € (troškovi elektrike) + 300 € (troš. kanc. mat. i s l)= 12.054 € U 2021. godini 12.054 €
---	--	--	--	---	--	---------------------------------------	---

Uredbe (EZ) br. 883/2004 Uredba Komisije (EU) br. 1372/2013 od 19. decembra 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta o utvrđivanju postupka sprovođenja Uredbe (EZ) br. 883/2004				trenutno je zaposleno, u Centrali Fonda u Sektoru za zdravstveno osiguranje 3 službenika/ce (načelnik/ca Odsjeka za međunarodno zdravstveno osiguranje i 2 samostalna savjetnika/ce za međunarodno zdravstveno osiguranje), a u 3 Područne jedinice (Podgorica, Kotor i Berane) zaposlen po 1 samostalni savjetnik/ca za međunarodno zdravstveno	U Fondu za zdravstveno osiguranje CG planira se		U 2022. godini 12.054 €
--	--	--	--	---	--	--	---------------------------------------

Uredba Komisije (EU) br. 1368/2014 od 17. decembra 2014. o izmjeni Uredbe Uredbe (EZ) br. 987/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta o utvrđivanju postupka sprovođenja Uredbe (EZ) br. 883/2004 i Uredbe Komisije (EU) br. 1372/2009				osiguranje (u Područnoj jedinici Podgorica i 1 saradnik/ca za međunarodno zdravstveno osiguranje) U Zavodu za zapošljavanje CG sistematizovano je i popunjeno ukupno 10 radnih mjesta za poslove koordinacije, od toga 1 radno mjesto za praćenje i primjenu međudržavnih sporazuma o socijalnom	zapošljavanje još 7 samostalnih savjetnika/ca za međunarodno zdravstveno osiguranje u 7 područnih jedinica. Takođe se planira osnivanje nove organizacione jedinice u Centrali Fonda, koja će biti zadužena za poslove koordinacije na osnovu evropskih Uredbi za koordinaciju	Najkasnije do dana pristupanja	S obzirom da je predviđeno sukcesivno zapošljavanje (u 2019. godini 3, u 2020. godini još 4 savjetnika) u 2019. godini je trošak već uračunat i iznosi 25.401.60 €,
--	--	--	--	--	---	---------------------------------------	--

				osiguranju u Sektoru za normativno pravne poslove i prava za vrijeme nezaposlenosti i 9 radnih mjesta u područnim jedinicama U Centrima za socijalni rad za sada nema zaposlenih na poslovima koordinacije, s obzirom da poslovi koordinacije do sada nisu prepoznati u okviru djelokruga centara za socijalni rad	U Zavodu za zapošljavanje CG	U 2020. godini se procjenjuje trošak za još 4 novozaposlena (i 3 zaposlena u 2019.), ukupno 59.270.40 € U 2021. i 2022. godini ostaje isti trošak 59.270.40 €
--	--	--	--	--	------------------------------	--

					planira se popunjavanje još 1 radnog mjesta za poslove koordinacije, dodjeljivanjem tih poslova službeniku/ci koji sada obavlja poslove u Sektoru za normativno pravne poslove i prava za vrijeme nezaposlenosti		Popunjavanje radnog mjesta izvršiće se preraspodjelom službenika,
--	--	--	--	--	---	--	---

					U zavisnosti od odluke da li će se poslovi koordinacije voditi na centralnom ili lokalnom nivou, pristupiće se izradi novog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i predvidjeti odgovarajući broj službenika za njihovo popunjavanje	Najkasnije do dana pristupanja	dodjeljivanje novih poslova postojećem službeniku neće imati finansijskih efekata
--	--	--	--	--	---	---------------------------------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--

						Najkasnije do dana pristupanja	
NAPOMENA: Nakon donošenja opšteg akta za regulisanje koordinacije sistema socijalne sigurnosti i nakon donošenja Odluke o instituciji koja će obavljati poslove tzv. Pristupne tačke (<i>Access Point</i>) za elektronsku razmjenu podataka u sistemu socijalne sigurnosti (EESSI) odlučiće se o jačanju administrativnih kapaciteta za sprovođenje elektronske razmjene podataka u toj instituciji i u ostalim institucijama, ako se, prema izrađenim procjenama, za to pokaže potreba, u mjeri u kojoj će procjene to pokazati. Procjene će se izvršiti u sljedeće 2 godine.							
Evropska kartica zdravstvenog osiguranja							
32010D0424(08) (EUR-Lex: 05.20.40.20) Odluka broj S1 od 12. juna 2009. godine o Evropskoj kartici zdravstvenog	Pravilnik o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja	Ministarstvo zdravlja/ Fond za zdravstveno osiguranje CG	Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju i Pravilnik o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja su	U Fondu za zdravstveno osiguranje CG, koji se sastoji od Centrale i 10 područnih jedinica s filijalama, trenutno je	U Fondu za zdravstveno osiguranje CG planira se zapošljavanje još 7 samostalnih savjetnika/ca za međunarodno zdravstveno	Najkasnije do dana pristupanja	S obzirom da je predviđeno sukcesivno zapošljavanje (u 2019. godini 3, u 2020. godini još 4 savjetnika) u 2019. godini je trošak već

osiguranja (Tekst značajan za EEP i EZ/i za Švajcarsku) (OJ C 106, 24.4.2010, p. 23–25)			na snazi, početak će se primjenjivati danom pristupanja	zaposleno, u Centrali Fonda u Sektoru za zdravstveno osiguranje 3 službenika/ce (načelnik/ca Odsjeka za međunarodno zdravstveno osiguranje i 2 samostalna savjetnika/ce za međunarodno zdravstveno osiguranje), a u 3 Područne jedinice (Podgorica, Kotor i Berane) zaposlen po 1 samostalni savjetnik/ca za međunarodno zdravstveno osiguranje (u	osiguranje u 7 područnih jedinica. Takođe se planira osnivanje nove organizacione jedinice u Centrali Fonda, koja će biti zadužena za poslove koordinacije na osnovu evropskih Uredbi za koordinaciju		uračunat i iznosi 25.401.60 €, U 2020. godini se procjenjuje trošak za još 4 novozaposlena (i 3 zaposlena u 2019.), ukupno 59.270.40 € U 2021. i 2022. godini ostaje isti trošak 59.270.40 €
32010D0424(09) (EUR-Lex: 05.20.40.20) Odluka broj S2 od 12. juna 2009. godine o tehničkim specifikacijama Evropske kartice zdravstvenog osiguranja	Pravilnik o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja - usvojen	Ministarstvo zdravlja/ Fond za zdravstveno osiguranje CG	Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju i Pravilnik o Evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja su na snazi, početak će se primjenjivati danom pristupanja			Najkasnije do dana pristupanja	
32010D0424(10) (EUR-Lex: 05.20.40.20)	Opšti akt za regulisanje koordinacije sistema	Vlada Crne Gore	Do kraja IV kvartala 2021.			Najkasnije do dana pristupanja	

Odluka broj S3 od 12. juna 2009. koja definiše benefite pokrivenne članovima 19(1) i 27(1) Uredbe (EZ) br. 883/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti i član 25(A)(3) Uredbe (EZ) br. 987/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta o utvrđivanju postupka sprovođenja Uredbe 883/2004	socijalne sigurnosti			Područnoj jedinici Podgorica i 1 saradnik/ca za međunarodno zdravstveno osiguranje)			
---	----------------------	--	--	---	--	--	--